

Kormoran w krajobrazie polskiej akwakultury – wyzwania i zarządzanie populacją

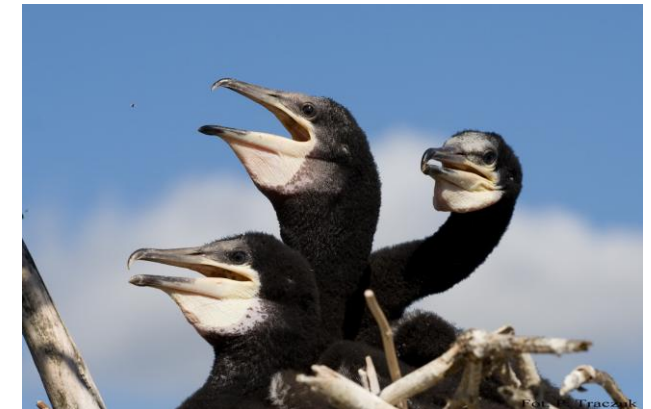
Piotr Traczuk

Krystyna Kalinowska

Michał Kozłowski

Dariusz Ulikowski

Andrzej Kapusta

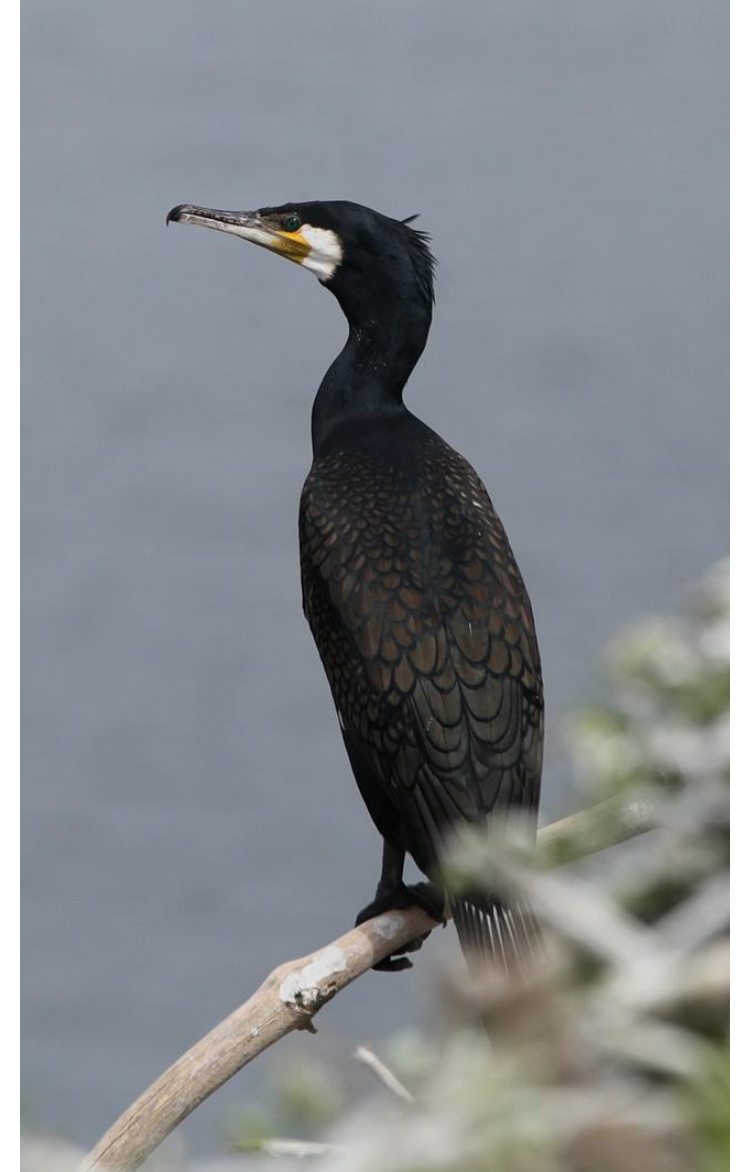

Przyszłość akwakultury

Szczyrk 4-6.06.2025 r.

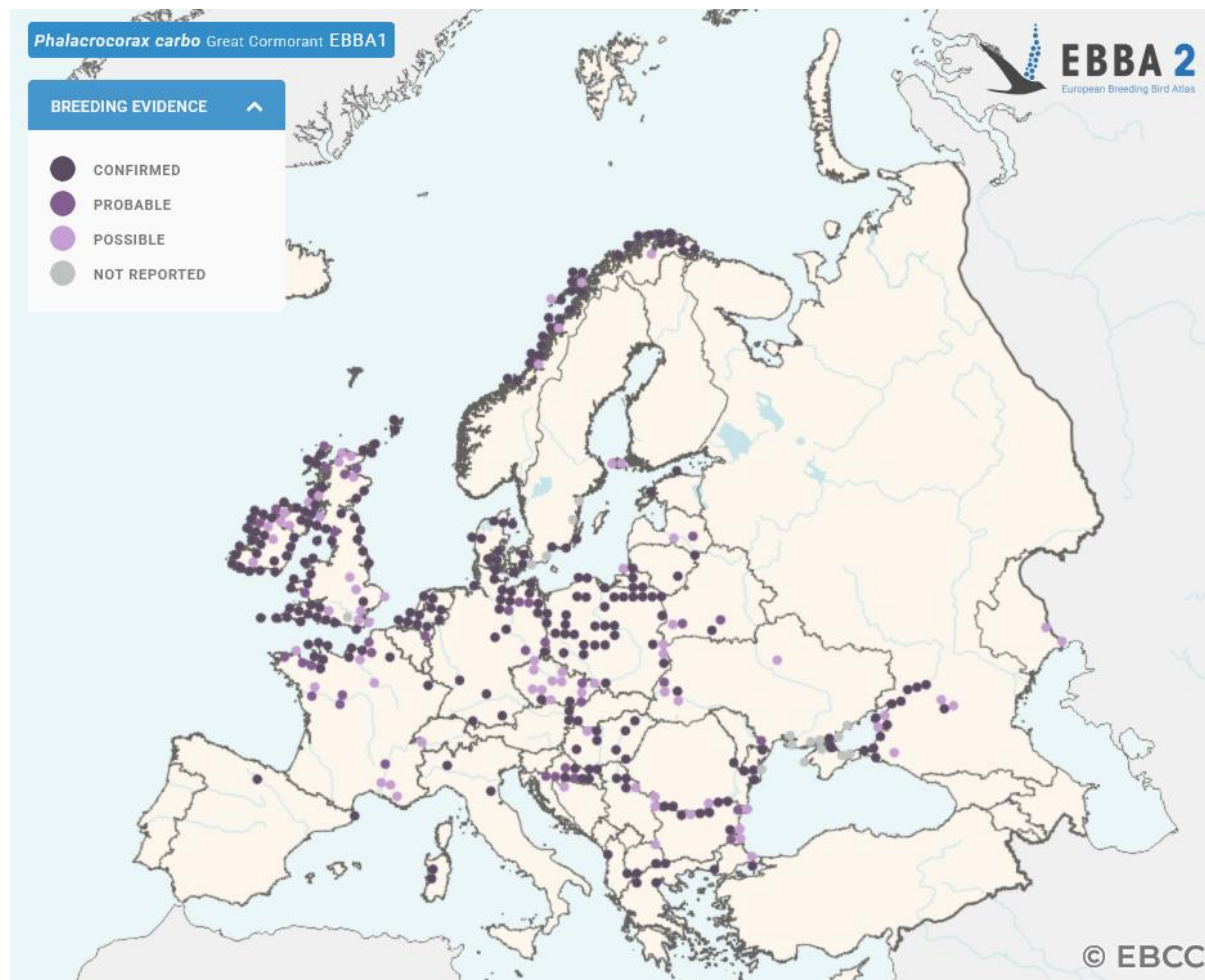
Wstęp

- **Kormoran odżywia się rybami, a w jego diecie stwierdzono ponad 70 gatunków ryb**
- **Poluje nurkując i aktywnie poszukując ofiar (nawet na znacznych głębokościach)**
- **Dzienne zapotrzebowanie kormorana może wynosić od 100 g do ponad 1000 g ryby/osobnika.**

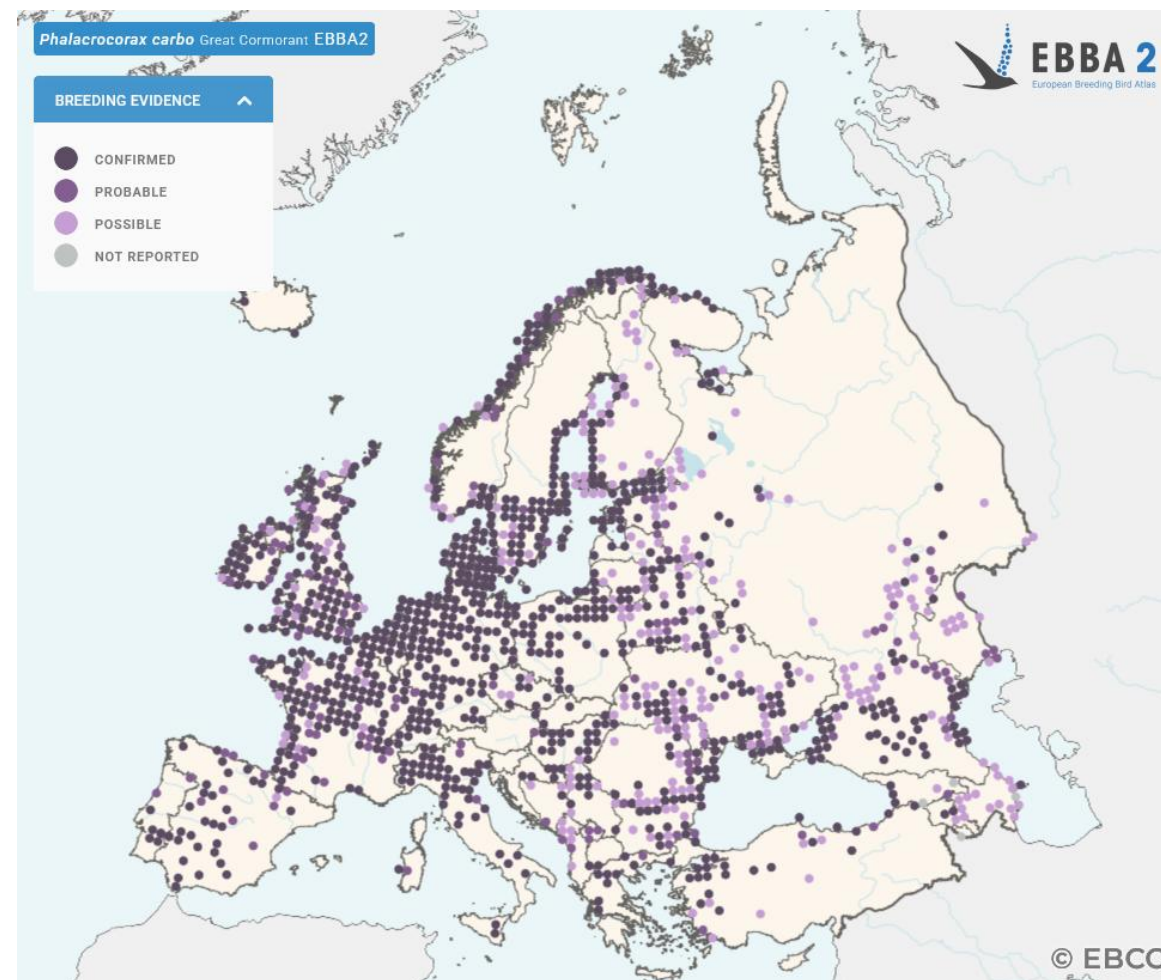

Rozmieszczenie kolonii lęgowych kormorana w Europie

według European Breeding Bird Atlas (EBBA)

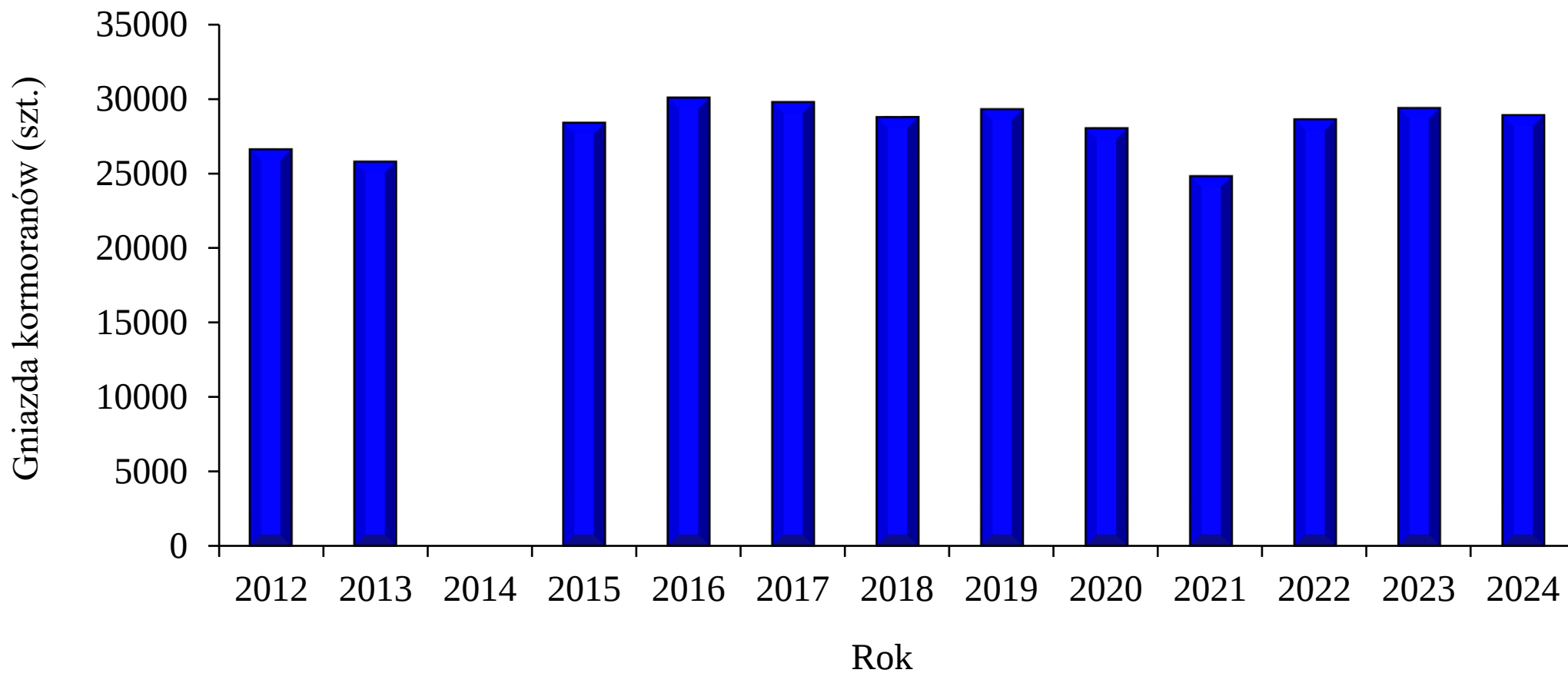
1980 r.

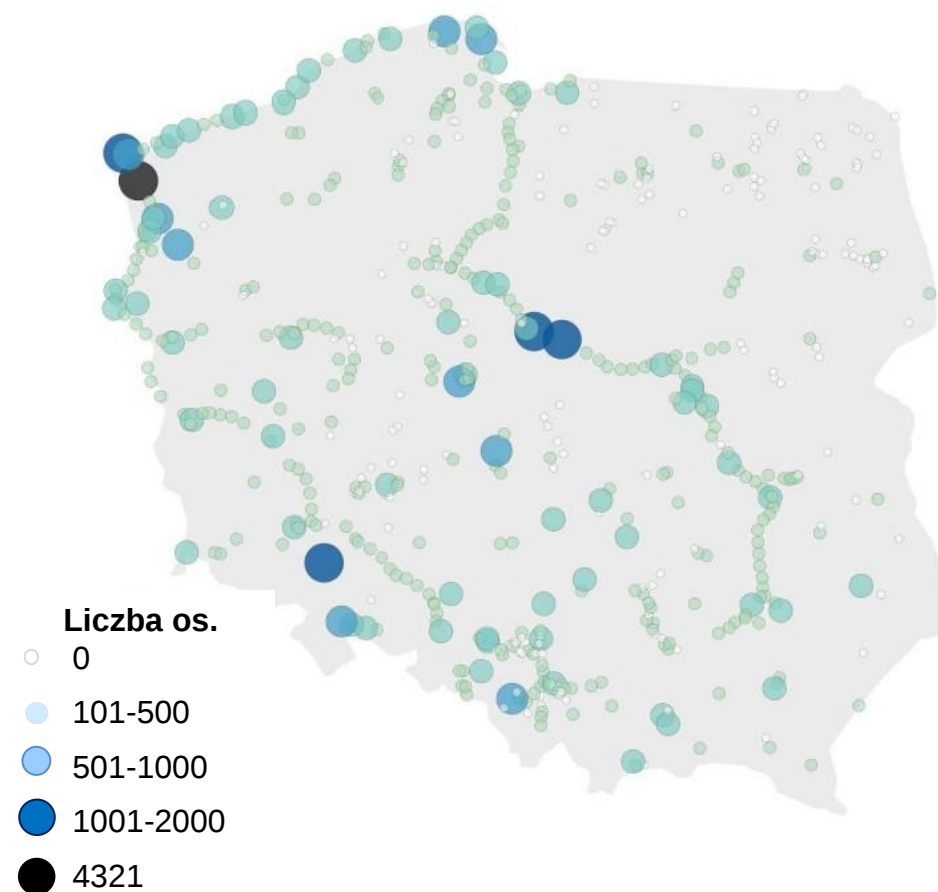
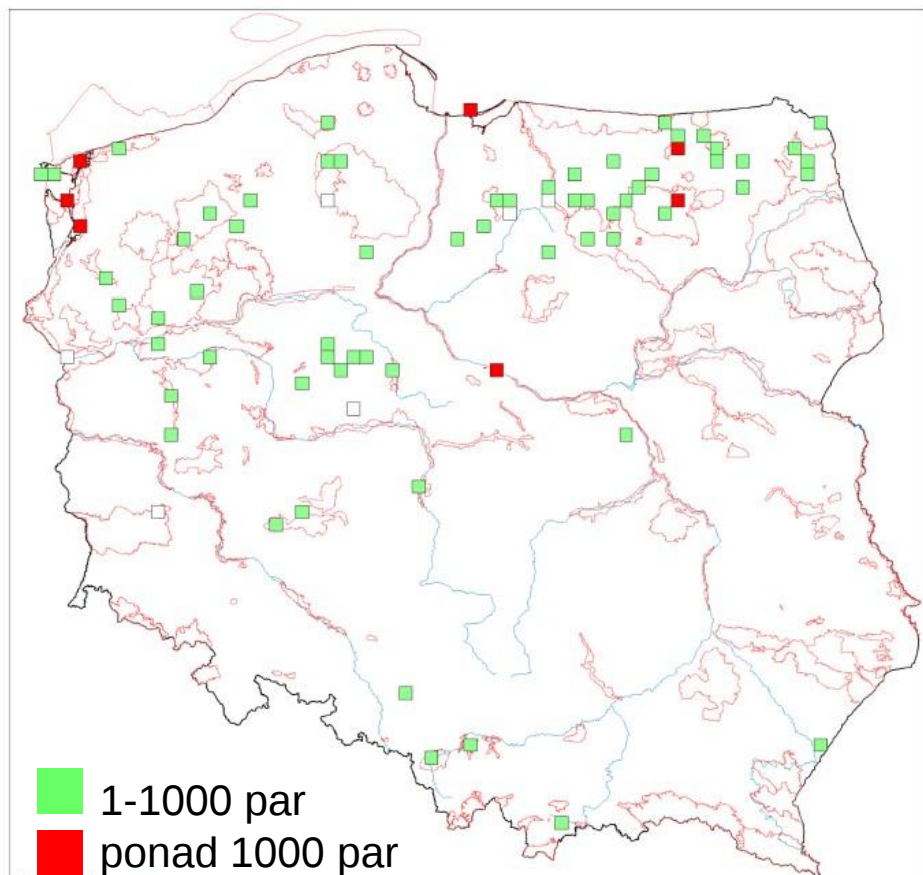
2013-2017 r.

Kormoran w Polsce

**Liczebność gniazd kormorana w koloniach lęgowych w Polsce
(na podstawie danych OTOP oraz Krzywosz i Traczuk)**

Porównanie lokalizacji kolonii lęgowych kormorana w 2022 roku oraz miejsc zgrupowań kormorana w styczniu 2023 roku (na podstawie danych OTOP)

Kormoran w Polsce

- Wiosną w Polsce przebywają głównie ptaki gniazdujące i młodociane (ptaki co najmniej jednoroczne, niedojrzałe płciowo)
- Pod koniec sezonu lęgowego (czerwiec-sierpień) populacja kormoranów zwiększa się o pokolenie ptaków wyklutych w danym roku
- Na przełomie lata i jesieni następuje dyspersja ptaków oraz ciągi migracyjne
- Coraz więcej kormoranów zimuje w Polsce

Metody określania składu diety kormorana

- Ryby wykrztuszone
- Wypluwki
- Zawartość żołądków kormoranów
- Obserwacje bezpośrednie

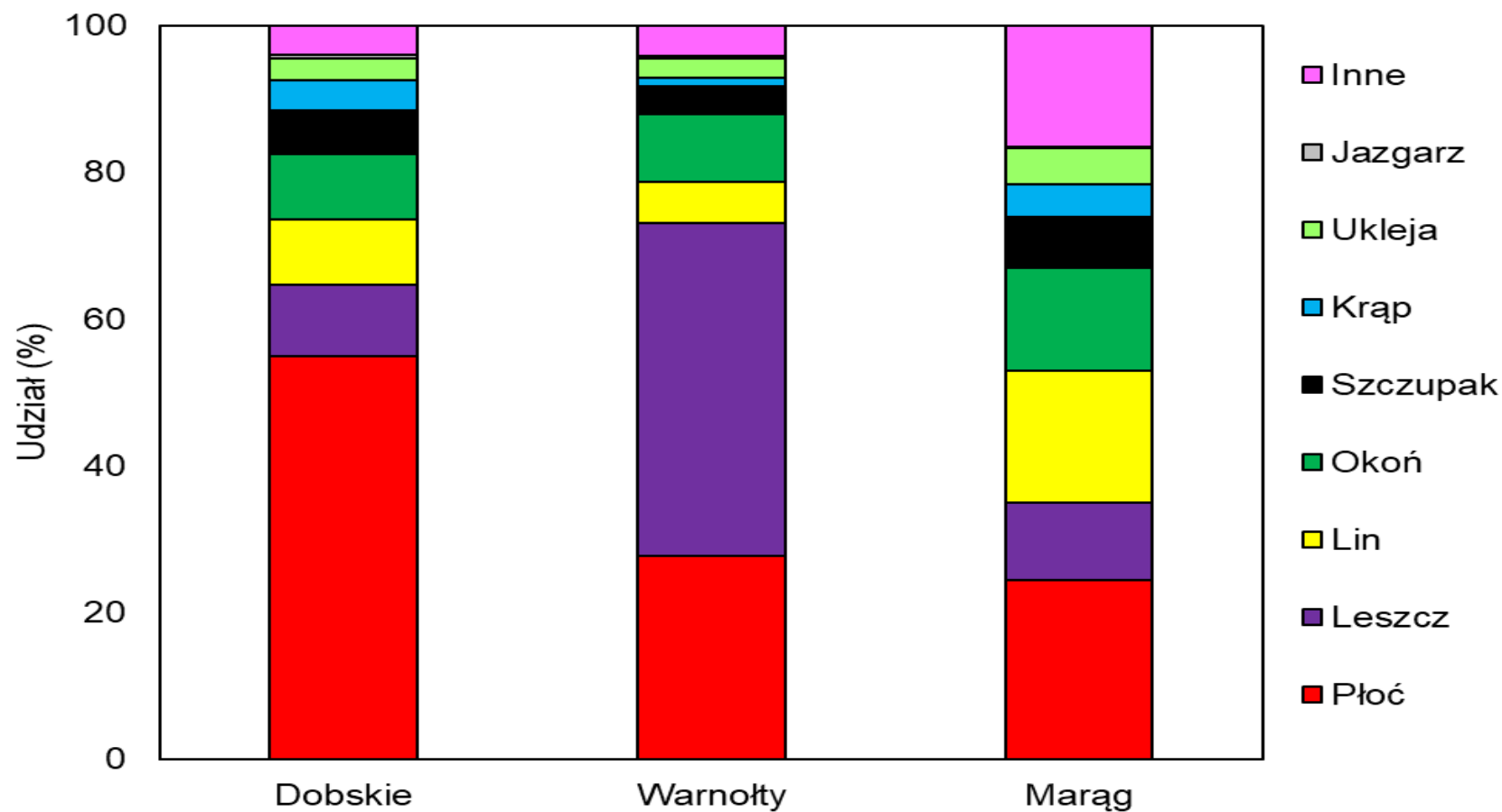
- **Skład diety kormorana zależy od:**
- **pory roku,**
- **odległości do miejsc żerowania,**
- **statusu troficznego zbiornika wodnego,**
- **warunków środowiskowych (dostępności, obfitości i struktury ryb).**

Dieta kormorana w wybranych koloniach lęgowych na jeziorach

- **Badania dotyczące diety kormorana w trzech koloniach lęgowych w północno-wschodniej Polsce wykazały występowanie 24 gatunków ryb**
- **Najczęstszymi ofiarami kormorana były płoć, okoń, leszcz, ukleja szczupak i lin**
- **W diecie kormorana dominującymi gatunkami pod względem udziału w liczebności były: płoć, okoń i ukleja, natomiast w biomasie: płoć, leszcz, lin i okoń**
- **Długość ciała ryb-ofiar kormorana wahała się od około 4 cm do ponad 70 cm, przy czym dominowały ryby małe, o długości ciała 5-15 cm**
- **Największymi (> 30 cm długości ciała) ofiarami kormorana we wszystkich koloniach były: szczupak, węgorz, sandacz i miętus**

Dieta kormorana w wybranych koloniach lęgowych na jeziorach

Porównanie struktury gatunkowej ryb w diecie kormoranów w trzech koloniach lęgowych (udział % w biomacie)

Działania ograniczające wpływ kormorana na ryby

- **Płoszenie**
- **Odstzał**
- **Olejowanie jaj w gniazdach**
- **Ochrona lustra wody stawów oraz obiektów chowu i hodowli ryb**
- **Tworzenie schronień dla ryb (refugia)**
- **Polepszenie siedlisk (renaturalizacja)**
- **Zapobieganie tworzeniu nowych kolonii lub noclegowni**
- **Redukcja lokalnej kolonii lęgowej lub noclegowni**

Problemy ze stosowaniem działań ograniczających wpływ kormorana

➤ Płoszenie i odstrzał:

- konieczność składania odpowiedniego wniosku do RDOŚ,
- ograniczenie terminu realizacji działań płoszących i redukcyjnych (np. sezon lęgowy ptaków)
- usytuowanie miejsc pobytu, lęgów lub żerowania na terenach objętych różnymi formami ochrony
- brak lub niedobór osób posiadających pozwolenie na użycie broni
- koszty związane z prowadzeniem odstrzału
- ograniczona skuteczność wykonania odstrzału

Problemy ze stosowaniem działań ograniczających wpływ kormorana

- Olejowanie jaj w gniazdach:
 - konieczność składania odpowiedniego wniosku do RDOŚ,
 - możliwe ograniczenie możliwości działania ze względu na sezon lęgowy ptaków
 - usytuowanie miejsc lęgów na terenach objętych różnymi formami ochrony
 - brak możliwości dotarcia do gniazda ze względu na wysokie położenie lub zniszczoną strukturę drzewa
 - koszty związane z dobraniem odpowiedniej grupy wykonawców, zaopatrzenia odpowiedni w sprzęt i dostarczenia go do kolonii lęgowej (np. na wyspie)

Problemy ze stosowaniem działań ograniczających wpływ kormorana

- **Ochrona stawów i obiektów chowu i hodowli ryb:**
 - konieczność składania odpowiedniego wniosku do RDOŚ jeśli chodzi o działania płoszące,
 - koszty związane z przygotowaniem infrastruktury zabezpieczającej lustro wody przed żerowaniem kormoranów (stelaż i linki rozpięte nad wodą)
 - utrudnienia podczas prac gospodarczych (pływanie łodzią, karmienie ryb, odłów ryb)

Problemy ze stosowaniem działań ograniczających wpływ kormorana

- Tworzenie schronień dla ryb (refugia)
 - możliwe do zastosowania na stawach, ale pracochłonne i kosztochłonne
- Polepszenie siedlisk (renaturalizacja)
 - dotyczy głównie wód otwartych, naturalnych
- Zapobieganie tworzeniu nowych kolonii lub noclegowni
- Redukcja lokalnej kolonii lęgowej lub noclegowni
 - wszelkie działania wobec powstającej lub istniejącej kolonii/noclegowiska kormorana wymagają wniosku do RDOŚ, ze względu na status kormorana jako gatunku podlegającego ochronie

Ankieta dotycząca strat spowodowanych przez zwierzęta rybożerne

➤ Pierwsza ankieta 2022 rok (Polska)

Przygotowana ankieta dotyczyła raportowania danych o kormoranach i czaplach powodujących straty w gospodarce rybackiej i akwakulturze

➤ Druga ankieta 2025 rok (UE)

Ankieta została zmodyfikowana, uwzględniając oprócz kormorana (2 gatunki) i czapli, także wydrę. W ankiecie zawarto wytyczne do wyliczenia szkód

➤ Odzew środowiska rybackiego

- **European Inland Fisheries and Aquaculture Advisory Commision**

03.06.2025 r.

- **Temat wiodący:**

**CONFERENCE OF MANAGEMENT ADVICE TO REDUCE CORMORANT PREDATION
IMPACT**

- **Cel: Przygotowanie strategii zarządzania populacją kormorana w Europie**

➤ **2011 r.**

Strategia zarządzania populacją kormorana w Polsce

➤ **20.05.2025 r.**

Podkomisja stała do spraw monitorowania ustawodawstwa w zakresie zarządzania zasobami przyrodniczymi

- Rozpatrzenie informacji na temat działań zmierzających do zmian legislacyjnych w obszarze przepisów ochrony przyrody prowadzących do ukierunkowanej ochrony gatunkowej zwierząt w Polsce

➤ **03.06.2025 r.**

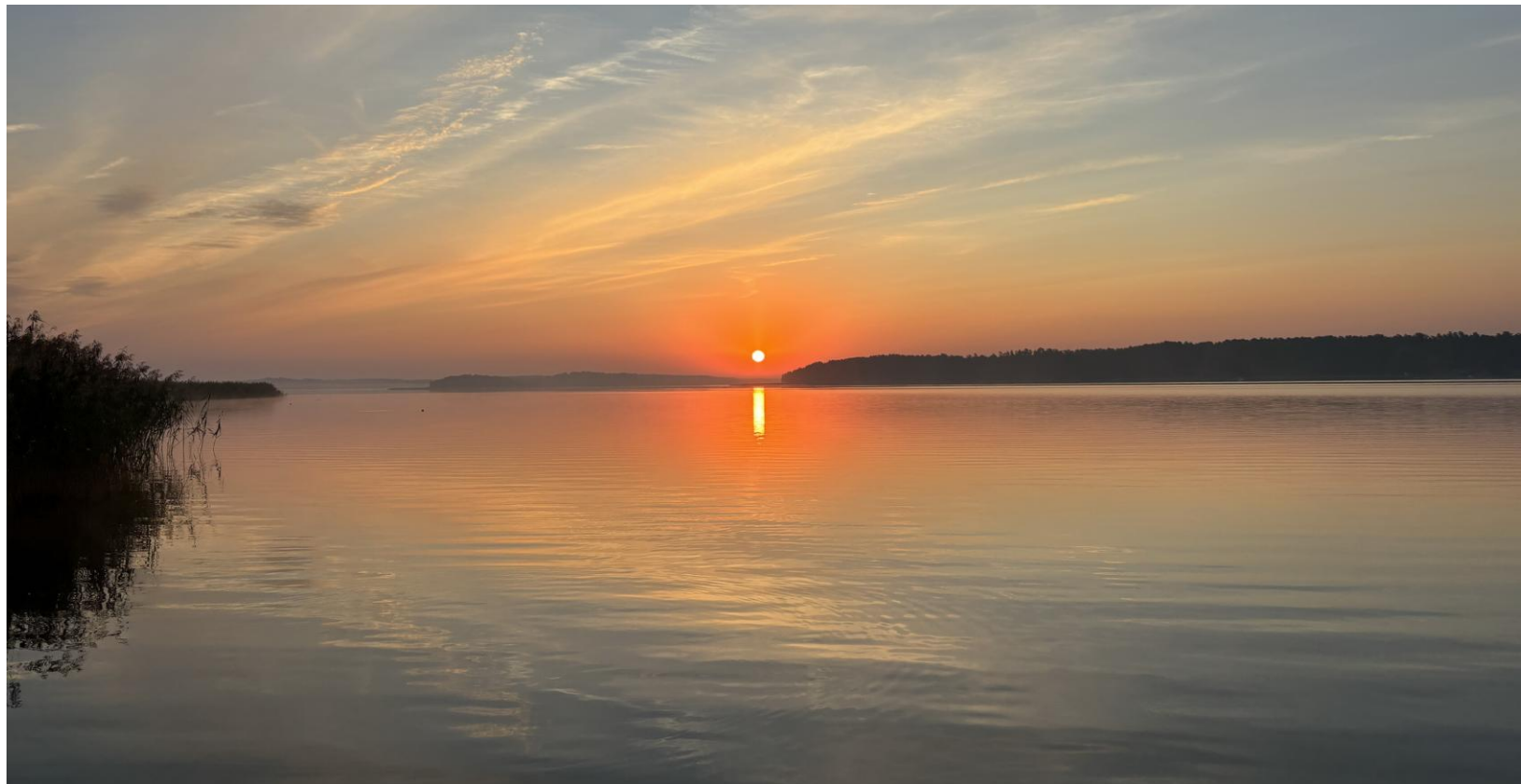
Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa

- Pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy o rekompensatach za szkody wyrządzone przez ptaki

Podsumowanie

- **Zróżnicowanie rozmieszczenia występowania kormoranów na poszczególnych obszarach kraju**
- **Zróżnicowanie czasu pobytu i liczebności kormoranów na poszczególnych obszarach kraju**
- **Nieliczne badania, dane i informacje o diecie kormoranów żerujących na stawach i innych obiektach akwakultury**
- **Oczekiwania:**
 - konieczność zebranie licznych, wiarygodnych i danych dotyczących kormorana, zarówno w zakresie lokalnym jak i ogólnopolskim
 - potrzeba zaangażowania środowiska rybackiego, współpraca naukowa oraz wsparcie administracyjno-prawne

Dziękuję za uwagę

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

